

Beleidsplan Diaconie ELGA 2026-2029

Waar verhalen elkaar raken. Aanwezig in stad en wereld.

Voorwoord

De diaconie van de Evangelisch-Lutherse Gemeente Amsterdam staat midden in een samenleving die voortdurend in beweging is. Mensen komen en gaan, verhalen raken elkaar, nieuwe vragen dienen zich aan. In deze veelkleurige en soms weerbarstige werkelijkheid willen wij aanwezig zijn: zichtbaar, nabij en trouw. Niet als toeschouwers aan de zijlijn, maar als deelgenoten van wat er leeft.

Dit beleidsplan voor 2026–2029 beschrijft hoe wij die aanwezigheid vorm willen geven. Het is ontstaan uit gesprekken en observaties en lessen uit het verleden en het wil richting geven aan ons handelen in de komende jaren. Het is tegelijk een werkdocument en een uitnodiging: om mee te denken, mee te doen en mee te dragen.

Wij weten dat de wereld en de kerk in deze jaren verder zullen veranderen. Daarom is dit plan niet in steen gebeiteld, maar in beweging geschreven. Mocht de Lutherse Gemeente Amsterdam als geheel in deze periode een breder beleidstraject starten, dan sluiten wij daar graag bij aan. De lijnen en keuzes die u hier leest, dienen dan als input voor dat gezamenlijke proces.

Namens de diaconie van de Evangelisch -Lutherse Gemeente Amsterdam,

Wim van 't Veer, voorzitter

1. Inleiding – Aanwezig zijn

In het Bijbelboek Exodus wordt verteld hoe God zijn naam bekendmaakt: JHWH – Ik ben die Ik ben of, zoals ook vaak vertaald: Ik zal er zijn zoals Ik er zijn zal. Het is geen afstandelijke naam, geen titel of machtssymbool, maar een belofte: een belofte van aanwezigheid. Verderop in Exodus lezen we hoe deze belofte concreet wordt in hoe het volk bevrijd wordt uit de slavernij. Eeuwen later wordt de belofte vlees en bloed in Jezus Christus, als mens tussen de mensen, bereid om ons te ontmoeten waar wij zijn. Gods aanwezigheid is geen abstract idee, maar een concrete werkelijkheid.

Die belofte van 'er zijn' vormt ook het hart van het diaconale werk. Zoals God zich niet terugtrekt bij lijden, zo willen wij als diaconie aanwezig zijn bij mensen, juist ook op kwetsbare momenten. Er zijn betekent dan ruimte maken voor het verhaal van de ander, zonder oordeel en met open handen in het besef dat wij ook kwetsbaar zijn. En wetende dat het verhaal van de ander en ons verhaal elkaar raken. En wetende dat de verhalen van mensen nu en de verhalen uit de Bijbel elkaar raken.

We willen aanwezig zijn en laten ons inspireren door de Bijbelse waarden: barmhartigheid, gerechtigheid en bevrijding.

Wij zien het diaconaat in het spoor van Luther als daad van geloof. Voor Luther was het diaconaat niet slechts een optionele activiteit, maar een intrinsiek onderdeel van het geloof in Christus. Het is een concrete manier om de liefde van God te tonen en te delen met anderen. Het diaconaat is universele roeping. Iedere christen, ongeacht zijn positie in de kerk of samenleving, had de roeping om diaconaal werk te doen. Dit omvatte niet alleen de geestelijken, maar ook leken. Met Luther kijken wij vandaag ook zo naar deze roeping; wij kunnen allen diaconaal aanwezig zijn en omzien naar elkaar.

Met dit beleidsplan willen we richting geven aan die aanwezigheid: hoe we luisteren naar de roep van de wereld én naar de stem van ons geloof, en hoe we daarop als gemeente in beweging komen.

2. Strategische keuzes

In de beleidsperiode 2026–2029 maakt de diaconie bewuste keuzes in waar en hoe zij haar inzet, tijd en middelen richt. Niet alles wat waardevol is, kan tegelijk worden ondersteund. Daarom concentreren wij ons op een beperkt aantal prioriteiten. Deze strategische keuzes geven richting aan onze activiteiten en onze besteding van geld en tijd.

1. Versterking van bestaand werk.

De komende jaren richten wij ons op verdieping en versteviging van het bestaande werk dat er al is.

2. Gemeentediaconaat, beweging tussen binnen en buiten.

Diaconaat is onderdeel van de kerkelijke gemeente. Ook dat is bestaand werk, waar we extra op willen investeren.

3. Nieuwe initiatieven onderzoeken

We zien ook mogelijkheden voor nieuwe initiatieven van diaconale aanwezigheid in Haarlem en Amsterdam. We willen onderzoeken welke van deze mogelijkheden levensvatbaar zijn.

4. Verbinding met een bredere kring van betrokkenen

De Lutherse gemeenschap en het diaconaat hebben betekenis voor mensen buiten onze eigen kerkelijke kring. We zoeken naar verbinding met een bredere schil van betrokkenen – mensen die zich aangesproken voelen door ons werk of die actief zijn met activiteiten die passen bij onze visie.

2.1 Versterking van bestaand werk

Investeren in het bestaande werk is het eerste speerpunt en heeft voorrang boven het ontwikkelen van nieuwe activiteiten. Het bestaande werk is veelkleurig. We prijzen ons gelukkig met plekken die herkenbare en vruchtbare vindplaatsen van nabijheid, steun en ontmoeting zijn geworden. We willen deze plekken verder uitbouwen, zowel inhoudelijk als organisatorisch.

- In **Haarlem** blijven we ons samen met andere organisaties in de stad inzetten voor de Actie Vakantietas, de broodbankactie en het voedselpunt op maandag. Met deze activiteiten zijn we aanwezig en ontmoeten we veel mensen uit de stad. Door de actieve deelname aan het Diaconaal Platform Haarlem en de Haarlemse Alliantie Tegen Kinderarmoede werken we samen met kerken en maatschappelijke organisaties waarmee we samen armoede tegengaan. De oecumenische organisatie Stem in de Stad is en blijft een belangrijke partner.

- In **Amsterdam Zuidoost** is **DNS Open Huis** uitgegroeid tot een centrale plek van gastvrijheid en betrokkenheid. Het Open Huis staat open voor iedereen. Een steeds grotere groep mensen weet zich welkom, waaronder migranten en ongedocumenteerden die ondersteuning nodig hebben. We willen daar samen met de andere participanten (De andere eigenaar-kerken en Treasures) de bestuurlijke structuur versterken en de beschikbare menskracht zo nodig uitbreiden omdat de waarde van deze plek verder gaat dan hulp alleen: het is een oefenplaats voor ontmoeting en wederkerigheid. We streven ernaar om de concrete hulp te blijven geven met steun van andere fondsen die het werk mogelijk maken.
- In **Amsterdam Stad** blijven we samenwerken met Choices, de Regenbooggroep en Levvel. We faciliteren bijeenkomsten en sluiten waar mogelijk aan bij deze activiteiten waardoor we ook inhoudelijk betrokken zijn. We breiden contacten met andere organisaties uit. Vanuit het brandpunt worden activiteiten georganiseerd rond de Pride Week. In 2026 wanneer de World Pride in Amsterdam plaatsvindt organiseren we een kleine internationale bijeenkomst van Lutheranen die zich inzetten voor een inclusieve kerk waar het het gaat om LHBTIQ+
- De **Maarten Luther Kerk** in de Uiterwaardenstraat wordt in de komende jaren verder ontwikkeld als buurtgerichte ontmoetingsplek, waar ruimte is voor samenkomst, spiritualiteit en zorg. In de afgelopen jaren is er fors geïnvesteerd in het gebouw en in de activiteiten. We zien dat er mooie dingen gebeuren, maar we zien ook dat er meer gebruik gemaakt kan worden van het gebouw. Met de aanwezigheid in de MLK hebben we mogelijkheden om dienstbaar aanwezig te zijn in de buurt. Dat willen we uitbouwen en verstevigen. In 2029 vindt er een grondige evaluatie plaats om de toekomstbestendigheid te bepalen.
- De **Augustanahof en Lutherhof** blijven plekken waar ontmoeting en ondersteuning samenkomen, waar mogelijk willen we de verbinding met de buurt zoeken. Voor de nieuwe hof aan de **Balistraat** ondersteunen we de vorming van een diaconale leefgemeenschap waarin samenwonen, spiritualiteit en maatschappelijke betrokkenheid elkaar versterken. Het OMVH coördineert de verbouw van het pand dat naar verwachting in de eerste helft van 2027 opgeleverd wordt. We zijn eind 2025 begonnen met de werving van de kwartiermakers. Samen met hen zullen we de leefgemeenschap invulling geven. Als de leefgemeenschap gesetteld is, dan zullen we als diaconie de leefgemeenschap ondersteunen in de buurtgerichte activiteiten. Tevens zal de diaconie invulling geven aan de drie gastenkamers die in het nieuwe hof gerealiseerd worden.
- Ook de **gasthuizen In de Roos en In de Waard** waar opvang wordt geboden aan mensen in kwetsbare situaties, blijven een onmisbaar onderdeel van ons

werk. Hier komt de kern van ons diaconaat samen: nabijheid, medemenselijkheid en zorg in het dagelijks leven. Het werk in de gasthuizen loopt goed. We gaan de gasthuizen wel evalueren onder andere met de vraag of we in één huis alleen mannen en in het andere huis alleen vrouwen zullen opvangen.

- **Duurzaamheid** blijft een belangrijk thema in ons werk. Als diaconie proberen we zelf duurzame keuzes te maken en stimuleren de kerkelijke gemeente en de gemeenteleden om dat ook te doen. We hebben recent geïnvesteerd in een nieuwe versie van de app voor de microbattle. Met deze microbattle zullen we in de komende jaren groepen stimuleren om voor duurzaam gedrag te kiezen.
- Via onze **fondsen** ondersteunen we andere organisaties in Amsterdam, Haarlem, nationaal en internationaal. Daarnaast ondersteunen we diaconale initiatieven van Lutherse Gemeenten in Nederland. Onze inzet is om onze steun aan organisaties op hetzelfde niveau te houden.
- We werken actief samen met het **Luthermuseum Amsterdam**, waar één van onze diaconaal werkers actief is. We ondersteunen het museum in hun ambitie om steeds de link te leggen met de actualiteit onder andere via de Hedendaagse Hervormer. Deze nieuwe prijs, die mensen eert die in onze tijd staan voor verandering en gerechtigheid, verbindt ons diaconale werk met een breder maatschappelijk en cultureel netwerk.

2.2 Gemeentediaconaat: beweging tussen binnen en buiten

Diaconaat leeft niet als eerste in specifieke projecten, maar in het leven van de gemeente. Luther zag een verband tussen de viering van het avondmaal en diaconie. In het avondmaal, waar christenen delen in het lijden en de overvloed van Christus, wordt de basis gelegd voor de diaconale roeping.

In het gemeentediaconaat draait het dan om het omzien naar elkaar in de gemeente en om dienstbaar te zijn in de wereld. Het omzien naar elkaar, in een gemeente die getalsmatig kleiner is geworden staat soms onder druk. Terwijl juist de kracht van de kerkelijke gemeente is dat we er zijn voor elkaar. De gemeente wordt bij het omzien naar elkaar bijgestaan door het diaconaal team en in het bijzonder door de diaconaal werkers.

- We willen in de drie brandpunten inzetten op het stimuleren van **onderlinge ontmoeting**. De diaconaal werkers organiseren samen met de ambtsdragers en vrijwilligers ontmoetingsmomenten.
- We willen ervoor zorgdragen dat gemeenteleden, ook als ze slecht ter been zijn, de **kerkdiensten** kunnen bezoeken.

- Onderlinge hulp gaat vaak om **concrete hulpvragen**, zoals een ritje naar het ziekenhuis of het vervangen van een lamp of het helpen met koken of boodschappen doen. We willen met de brandpunten kijken hoe gemeenteleden elkaar daarin kunnen bijstaan, bijv. door hulpvragers en hulpgevers elkaar te laten vinden via whatsappgroepen en de Donkey Mobile app in Haarlem. Daar waar vragen groter zijn, kunnen diaconaal werkers **bemiddelen** en zoeken naar andere organisaties die kunnen inspringen.
- Wanneer binnen de gemeente mensen in financiële problemen komen, springt de diaconie binnen de mogelijkheden die wij voor **stille hulp** hebben.
- Per brandpunt organiseren we **diaconale excursies** waarmee gemeenteleden kennis kunnen maken met het werk van de diaconie en/of partnerorganisaties van de diaconie.
- Met vertegenwoordigers van de drie brandpunten ondersteunen we het gemeentediaconaat in een aantal concrete activiteiten; **opstellen van het collecterooster, de adventsactie, de kerstattenties, de 40 dagentijdactie en het diaconaal vakantiewerk via SLOA.**

2.3 Nieuwe initiatieven onderzoeken

Hoewel we vooral bouwen aan wat er al is, zijn er ook steeds weer nieuwe uitdagingen die op ons pad komen. In de komende jaren willen we onderzoeken welke mogelijkheden er zijn, waarbij het duidelijk is dat we niet alles kunnen.

- In **Haarlem** onderzoeken we hoe we daar op een nieuwe manier diaconaal aanwezig kunnen zijn, passend bij de lokale context en gevoed door de Lutherse spiritualiteit. In 2026 zal een onderzoeksgroep starten, die aan de slag gaat met het voeren van gesprekken en het verkennen van verschillende mogelijkheden en na een jaar een advies uit zal brengen.
- In **Amsterdam Zuidoost** verkennen we plannen **voor een nieuwe hof** als woon- en leefgemeenschap waar gastvrijheid, spiritualiteit en diaconale inzet elkaar ontmoeten. We zullen meedingen naar een nieuwbouwkavel waar we dit hof willen realiseren. Een nieuwe plek van Lutherse aanwezigheid in dit deel van de Amsterdam.
- De lutherse gemeente en de diaconie hebben de werkgroep Heilzame Verwerking Slavernijverleden opgericht. Deze werkgroep is inmiddels een landelijke stichting geworden. Het onderwerp is intensief aan de orde geweest in de gemeente. Een nieuwe stap in de bewustwording is een onderzoek naar het **herkomst van ons vermogen** met de vraag of dat mede tot stand gekomen

is door opbrengsten uit slavernij. We oriënteren ons op de vraag of we een dergelijk onderzoek kunnen laten uitvoeren en wie dat zou kunnen doen.

- Daarnaast willen we ruimte scheppen voor innovatieve samenwerkingen met andere organisaties. Een vraag die we regelmatig in het werk tegenkomen is de positie van **ouderen zonder verblijfspapieren** die meer afhankelijk worden van zorg. Samen met de Regenbooggroep en de Protestantse Diaconie Amsterdam onderzoeken we welke voorzieningen geboden kunnen worden en wat onze rol daarin kan zijn.
- In het toenmalige Mission House konden jongeren een **diaconaal tussenjaar** doen waarin leren, dienen en reflecteren samenkomen. Deze mogelijkheid is er nu niet meer. We zullen het voortouw nemen om samen met anderen de mogelijkheden voor de ontwikkeling van een diaconaal jaar voor jongeren te onderzoeken.

2.4 Verbinding met een bredere kring van betrokkenen

De aanwezigheid van onze gemeente en het diaconale werk heeft betekening voor een bredere kring mensen, ook buiten de kerkmuren. Het aantal ingeschreven leden van de gemeente roeit niet. Maar er zijn ook andere vormen van betrokkenheid mogelijk bij onze kerkelijke gemeente. Daar ligt een kans én een opdracht.

- Wij willen ons **verbinden met een grotere groep mensen**. Dat betekent dat wij mensen willen uitdagen mee te doen met het werk van de diaconie en dat wij ons meer openstellen voor wat andere groepen doen.
- We ontwikkelen een vrijwilligersbeleid en gaan actiever **vrijwilligers** werven waarbij we gebruikmaken van wat de kennis en kunde van organisaties als de Vrijwilligerscentrale Amsterdam en VWC-BUUV in Haarlem.
- In onze communicatie zetten we meer in op **externe communicatie**.
- We zien hoe **bewoners van de hofjes** zich op een natuurlijke manier verbonden weten met de gemeente en het werk van de diaconie. Zij ervaren dagelijks hoe nabijheid, zorg en aandacht vorm krijgen. Wij willen die betrokkenheid verder uitbouwen, bijvoorbeeld door bewoners actief uit te nodigen om mee te doen aan diaconale activiteiten, of mee te denken over nieuwe initiatieven. Ook de bewoners van het Van Brants Rus Hof willen wij bij ons werk betrekken. De inzet in het nieuwe hof aan de Balistraat is om een leefgemeenschap te creëren die zich met de buurt verbindt.

3. Financieel beleid

Het diaconaat van de Evangelisch-Lutherse Gemeente Amsterdam staat of valt met zorgvuldige inzet van middelen. Het diaconale werk wordt mogelijk gemaakt door inkomsten uit vermogen, door de bijdrage van het OMVH en een deel van de opbrengsten de Huize Kemper, die door de kerkrentmeesters worden beheerd. Daarnaast hebben we inkomsten uit bijdragen van donateurs en de collectes in de kerk en van fondsen. Dankzij deze inkomsten kunnen we de exploitatie rondkrijgen, waarbij we besloten hebben dat we ons vermogen niet volledig in stand hoeven houden.

- Ons vrij beschikbare vermogen van circa € 8,2 miljoen beschouwen wij als een instrument om op de lange termijn verschil te maken. We **investeren doelgericht** in projecten die bijdragen aan duurzame aanwezigheid en rechtvaardige verdeling. Daarbij ligt de prioriteit in deze periode bij de hof aan de Balistraat, de plannen in Zuidoost, investeren in aanwezigheid in Haarlem en het ontwikkelen van nieuwe projecten al dan niet aansluitend bij initiatieven van partnersorganisaties.
- We kiezen voor een **beleggingsbeleid dat duurzaam is** en rekening houdt met de waarden die ons drijven. We willen daarbij onderzoeken welke mogelijkheden er zijn voor impactbeleggingen en wat de consequenties daarvan zijn.
- Financieel beheer wordt transparant gevoerd, zodat gemeente en betrokkenen helder kunnen zien hoe middelen worden ingezet. Ook in onze steun aan binnenlandse projecten willen we meer thematische samenhang aanbrengen, zonder de ruimte te verliezen om in te spelen op acute noodsituaties.

4. Communicatie, diaconie als getuigenis

In de komende jaren willen wij als diaconie nadrukkelijker naar buiten treden. Diaconie is naar het voorbeeld van Luther ook een manier om het evangelie te getuigen. Uit te dragen. Door het tonen van liefde en zorg voor anderen, kunnen we een positieve invloed hebben op de samenleving.

- We gaan onze sociale mediakanalen actief gebruiken om verhalen te delen, activiteiten onder de aandacht te brengen en mensen te betrekken bij ons werk. Deze verhalen laten zien waar wij aanwezig zijn, welke vragen ons bezighouden en hoe anderen daarin kunnen meedoen.
- In onze communicatie kiezen we voor meer aansluiting op de bredere communicatie in de brandpunten en de gemeente brede communicatiemiddelen.
- Het diaconaal Pinkstercafé zullen we richten op partnerorganisaties in Amsterdam en Haarlem, naast onze eigen achterban. Voor de jaarvergadering zullen we een bredere groep uit onze geledingen uitnodigen, zoals de bewoners van de hofjes.
- Waar mensen in de verdrukking komen, willen wij onze stem meer laten horen. We zoeken naar wegen om ons eigen geluid te laten horen, geworteld in het evangelie: gericht op barmhartigheid, gerechtigheid en bevrijding.

5. Organisatie en samenwerking

De kracht van een organisatie wordt sterk bepaald door het netwerk en de samenwerkingen. De diaconie maakt deel uit van de lutherse gemeente en werkt nauw samen met het bestuur van de Lutherhof en het bestuur van het OMVH. Met deze twee diaconale instellingen zijn we nauw verbonden.

De lutherse diaconie maakt onderdeel uit van een netwerk van organisaties, zoals de Protestantse Diaconie Amsterdam, Levvel, Stem in de Stad en Stap Verder. Binnen de verschillende projecten komen we vele andere organisaties tegen, waar we op verschillende manieren mee samenwerken. Met de politiek hebben we veel minder contacten, daar willen we in de komende jaren meer op inzetten.

Een nieuw bedrijfsbureau gaat zorgdragen voor personeelszaken, vastgoedbeheer en administratie voor zowel de Lutherse Gemeente, de Diaconie, het OMVH en de hofjes. Daarmee wordt kennis en ervaring gebundeld en het verlicht tegelijkertijd de inzet van

vrijwilligers., zodat zij zich kunnen richten op het hart van het diaconale werk: nabij zijn bij mensen.

6. Evaluatie en verantwoording

Verantwoording en reflectie zijn geen doorlopend onderdeel van ons diaconale handelen. Jaarlijks bespreken we de voortgang van het beleid in de Algemene Diaconievergadering, waar we samen kijken of we nog op koers liggen en waar bijsturing nodig is.

Daarnaast leggen we ons werk en ons financieel beheer voor aan zowel onze achterban als de kerkenraad. Dat gebeurt via inhoudelijke en financiële rapportages, maar ook via ontmoetingen waarin verhalen en ervaringen worden gedeeld. Want uiteindelijk gaat het in het diaconaat altijd om mensen en hun weg naar leven in waardigheid – en om ons vermogen om in dat proces daadwerkelijk aanwezig te zijn.